

“Bereid je nu voor, dan is kwalitatief online onderwijs goed mogelijk”

ONDERZOEK NAAR ONDERWIJS OP AFSTAND ONDER 125 VRIJE SCHOLEN

Formuleer een duidelijke visie. Kies je digitale leer- en communicatiemiddelen zorgvuldig. Train leraren in inspirerend lesgeven via de camera. En zorg voor een door de hele school gedragen online gedragscode. Dat zijn de voornaamste aanbevelingen van een onderzoek naar afstandsonderwijs onder 125 basis- en middelbare scholen in het vrijeschoolonderwijs, waaraan 400 leraren deelnamen.

De kwaliteit van het onderwijs en de mate van betrokkenheid van leraren bij leerlingen is tijdens de lockdown in de eerste helft van 2020 zeer divers geweest, blijkt uit onderzoek van BVS-schooladvies en Bureau Jeugd & Media. Leraren geven daarin aan dat ze moeilijk hun weg vonden in alle digitale tools die voorhanden waren. En dat ze niet wisten hoe ze alle leerlingen goed betrokken konden houden, waardoor sommige kinderen uit beeld raakten.

“Begrijpelijk dat er dingen niet in één keer goed gaan. Slechts een enkele docent werkzaam op een vrijeschool had iets van ervaring met afstandsonderwijs. Ik heb veel respect voor de vindingrijkheid en doorzettingsvermogen waarmee ze dat gedaan hebben,” zegt Freek Zwanenberg van Bureau Jeugd & Media.

“Ondanks de overval, heeft een groot aantal leraren positieve ervaringen met onderwijs op afstand. Online onderwijs van kwaliteit blijkt prima mogelijk, mits leraren onderling goede afspraken maken en weten wat van hen wordt verwacht,” zegt Elard Pijnaken, directeur van BVS-schooladvies.

Pijnaken: *“We zien positieve ervaringen op scholen waar leraren met elkaar zijn gaan nadenken over hoe ze de waarden van hun onderwijs ook op afstand konden vormgeven.”*

Op plekken waar het wel goed ging, zijn docenten enthousiast over deze nieuwe onderwijsvorm. Dat kwam met name naar voren als leraren manieren vonden om te blijven werken aan groepsvorming en sociale cohesie in de klas. We zien positieve ervaringen op scholen waar leraren met elkaar zijn gaan nadenken over hoe ze de waarden van hun onderwijs ook op afstand konden vormgeven. En waar persoonlijke begeleiding van leerlingen op afstand goed georganiseerd werd.

Zo waren er scholen waar leraren de leerlingen voor elkaar een natuurkundige speurtocht lieten uitzetten. Of een wiskunde leraar die leerlingen een wiskundewandeling liet maken waarbij de theorie in de praktijk kon worden toegepast. Er werd zelfs dansles op afstand verzorgd zodat leerlingen ook thuis in beweging bleven.

Verder bleek de mate waarin schoolleiders sturing gaven aan de vormgeving van afstandsonderwijs, een belangrijke factor in de onderwijskwaliteit. Zoals dat de opdracht om elke dag minimaal een keer contact te hebben met alle leerlingen. En welke digitale middelen hiervoor ingezet moesten worden.

Het onderzoek geeft een aantal aanbevelingen waar scholen snel mee aan de slag kunnen ter voorbereiding op een mogelijke nieuwe sluiting. De voornaamste:

1. Besluit als school welke digitale middelen je inzet en maak duidelijke keuzes. Zo voorkomen je onduidelijkheid en onrust over waar leerlingen hun lessen krijgen en alle info kunnen vinden. Zorg dat leraren weten hoe ze de kanalen kunnen gebruiken, en train ze hierin.
2. Zorg dat leraren weten hoe ze een online les moeten ontwerpen die op afstand overkomt. Voor een online instructie is het bijvoorbeeld belangrijk dat deze kort en duidelijk is. En het is goed om interactieve online mogelijkheden te gebruiken om bijvoorbeeld de klas in kleinere groepen op te delen en samen te laten werken.
3. Maak een gedragscode voor het online klaslokaal en laat die bekrachtigen door de MR, zodat daarover straks geen discussie is. Bijvoorbeeld dat de camera aanstaat tijdens de les en het geluid uit. En hoe leerlingen vragen kunnen stellen.